

Тақырыбы:
Асқорыту ағзаларының
ауруларының синдромдары
және диагностикасы

М.З.К.,

доцент

Ксетаева Г.Қ.

АІЖ зақымдану симптомдары

1. Тәбеттің бұзылуы
2. Дисфагия (жұтудың бұзылуы)
3. Құсу, лоқсу (срыгивание), кекіру, жүрек айнуы
4. Шөлдеу
5. Сілекейдің ағуы - гиперсаливация
6. Халитоз – ауызда жағымсыз иістің болуы
7. Дисгевзия- дәм сезудің бұзылуы
8. Глоссалгия –ауызды күйдіру
9. Қыжылдау
10. Метеоризм (іштің кебуі)

АІЖ зақымдану симптомдары

- 11. іштің шұрылдауы
- 12. Ауыру (Боль)
- 13. Диарея
- 14. Меконий, мелена
- 15. Ануста қышудың болуы
- 16. Іштің көлемінің ұлғаюы
- 17. Іштің қатуы (Запор).

1 Тәбеттің бұзылуы →

гипоталамуста ашыну және тойыну орталығы

- емуден бас тартуы – ауыр жағдайдың белгісі. өмірге қауіпті.
- тәбеттің төмендеуі
- жиі соматикалық және жұқпалы патологияның белгілері
- орталық генездегі анорексия → нейродистрофия → Маразм
- полифагия- (физиологиялық, патологиялық) → қантты диабет, созылмалы В гастриті
- извращенный тәбет
- таңдамалы (избирательная) анорексия

2. Дисфагия –жұтынудың бұзылуы

- **Еметін балаларда - жұтынудың бұзылуы**
- **ОНЖ, БЦП (ДЦП) жиі белгісі**
- **дерматомиозит, склеродермия**
- **жұқпалы аурулар – күл (дифтерия), полиомиелит, сіреспе (столбняк), ботулизм**
- **ауыз қуысында ауру сезімінің болуы – стоматит, баспа (ангина), жұтқыншақтағы (заглоточный процесс)**
- **өңештің қысылуы (сдавление) (ісік, тимус, лимфатикалық түйін, аралықтағы абсцесс (средостения), экссудативті плеврит**

3. (Локсу)Срыгивание

- Еметін балаларда физиологиялық, тәулігіне 3-4 рет, дене салмағын жоғалтпайды

4. «Тамақтағы түйілу сезімі» (Ком в горле) - жоғарғы өңештің сфинктерінің дискинезиясы

- гастро-эзофагалды рефлюкс
- Өңештің дисталды бөлімінің патологиясы
 - функционалды бұзылыстар
- **5. ауыздың құрғауы, шөлдеу**
 - ЭКСИКОЗ
- ▪ қантты, диабет, созылмалы панкреатит
қантсыз көп мөлшерде несептің бөлінуі
(мочеизнурение),

5. Гиперсаливация

- Физиологиялық 3-6 айлық балаларда байқалады
- Глистік инвазия – аскаридоз
- 7. Халитоз – ауыздан жағымсыз иістің шығуы
- Ауыз қуысының ауруларында, өңештің, асқазанның, іштің өтпеуінде (непроходимость),
- улануларда
- өкпенің ауруларында, синуситтерде
- экзогенді – арнайы иісі бар тағамды қабылдауына байланысты болады
- псевдохалитоз – психогенді

6. Дисгевзия- дәм сезудің **бұзылуы**

- Ауызда ащы дәмнің болуы,
- Фантагевзия - металл сияқты дәмді сезіну
- Агевзия – негізгі дәм сезудің біреуін жоғалту
- Парагевзия – басқа дәмді сезінудің орнына бір дәмді жаңылысып қабылдау
- Дәмді сезудің төмендеуі немесе жоғалтуы (тәтті, қышқыл, ащы, тұзды)

7. Қыжыл – жоғарғы эпигастралды аймақта және кеуде тұсында күйдіру сезімінің болуы

- ГЭР және гиперацидтілік -асқазандағы пептидтік құрамға өңештің шырышты қабатының жоғарғы сезімталдығы нәтижесінде дамиды
- эзофагитте, өңештік пептидтік жарасында, гастродуоденитте

8. Ықылық ату (Икота) – кенеттен тыныс жолдарында ауаның сіңірілуі, дауыс байламының жиырылуы, еріксіз диафрагманың жиырылуы нәтижесінде болады.

- Тыныс алу орталығы мен кезбе және диафрагмалық нервтердің тітіркенуімен негізделген
- ГЭР, өңеш саңылауының жарығында, нерв жүйесінің ауруларында, гельминтоздарда

9. Кекіру – ауыздан еріксіз газдың немесе тағамның бөлінуі. Асқазанның мускулатурасының жиырылуы нәтижесінде болады.

- Шіріген жұмыртқа иісімен кекіру (күкірт), қышқыл және ашщы

10. жүректің айнуы – эпигастри аймағында жағымсыз әсерді сезіну, 12-елі ішекте қысымның жоғарлауы және асқазанда төмендеуіне байланысты вегетативті бұзылыстармен жүреді

- Орталықты жүрек айнуы – құсу орталығын тітіркендіргенде
- Рефлекторлы жүрек айнуы – ваготония кезінде (асқорыту жолдарының, несеп шығару жүйесінің ауруларында)
- гематогенді – токсикалық жүрек айнуы сопақша мидағы хеморецепторларға токсиндердің, дәрілердің және улардың әсер етуіне негізделген

11. Құсу – асқазандағы құрамның ауыз арқылы шығуы, диафрагманың жылдам босаңсуына және біруақытта іштің мускулатурасының жиырылуына байланысты болады.

- **емізілетін балаларда физиологиялық**
- **ОНЖ ауруларында, тағамды қабылдауға байланыссыз, жеңілдік әкелмейді**
- **Асқорыту жолында өңештің тұсында өтпеуі – атрезия, халазия, ахалазия, стеноз, бөгде зат**
- **Тамақтанудан кейінгі фонтандық құсу▪ пилоростеноз және пилороспазм**
- **12-елі ішектің, ашщы және тоқ ішектің тарылуы**
- **инвагинация, гепатиттер, панкреатит.**
- **▪ инфекциялық токсикоз**
-

12. Іштің ауруы – асқорыту ағзаларының кардиналды белгісі.

- ауырудың интенсивтілігі – «жедел іш» өмірге қауіпті
- ауыру сезімінің орналасу аймағын анықтау (бір саусақпен)
- пайда болу уақыты, ұзақтығы және кезектілігі
- тағамды қабылдаумен байланыстылығы
- сезіну сипаты және интенсивтілігі – өткір емес, «пышақ сұққандай (кинжальные)», қысып, сыздап, керіп (распирающая) тұрғандай ауыру сезімі болады.

13. Диарея –іштің өтуі (нәжістің сипатының өзгеруі)

- жұқпалы ауруларда (дизентерия, сальмонеллез, тифопаротифозды аурулар, туберкулез және т.б.
- гельминтоздар
- арнайы емес қабынулы аурулар (Крон ауру, арнайы емес жаралы колит (НЯК))
- ісіктер
- амилоидоз
- экссудативті энтеропатия

14. Меконий, мелена

15. Анушта қышудың болуы – жекеленген терілік қышудың жиі кездесетін ең ауыр түрі

- психогенді
- симптоматикалық
- нақастарда қатты қышу кезінде түнгі ұйқысы бұзылады, жұмысқа деген қабілеті төмендейді, депрессия дамиды

.16. Іштің көлемінің ұлғаюы

- **асцит: бауыр циррозы, ГН**
- **гипокалиемия – ішектің қабырғалары газдармен кернелген**
- **Гиршпунг ауруы – нәжістің жиналуы**
- **Іш құрсағында ісіктік түзілістің болуы – Вильмс ісігі (бүйрек үсті безінде)**
- **▪ перитонит, инвагинация, перфорация**
- **▪ кисталар, гепатоспленомегалия (лейкоз)**

17. Іштің қатуы – нәжістің кідіруі (36 сағатқа)

- «қойдың құмалағындай нәжіс»
- Күніне үлкен дәретке бірнеше рет бару, ішектің толықтай босмаған сезімде болу

АІЖ зақымдану синдромдары

- ауырғыштық
- Гастриттік
- Энтериттік
- Колиттік
- Диспепсиялық
- Мальабсорбция синдромы.